

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การวิจัยปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พบว่าการประกอบกิจการประมงทะเลในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าประมงที่สำคัญรายหนึ่งของโลก แรงงานในงานประมงทะเลจึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่การจ้างแรงงานในงานประมงทะเลกลับไม่ได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสมกับสภาพการทำงานที่ชาวประมงต้องออกไปหาปลาไกลจากฝั่ง เนื่องจากทรัพยากรประมงชายฝั่งมีจำนวนจำกัด ซึ่งทำให้บางครั้งต้องอยู่ในทะเลเพื่อหาปลาเป็นระยะเวลาหลายๆ เดือน ซึ่งเป็นเวลานานกว่าจะกลับเข้าฝั่ง มีลักษณะการทำงานต้องอาศัยความเร่งรีบในสภาวะกดดันกับสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุม เช่น สภาพอากาศ คลื่น ลม ต้องทำงานด้วยความเสี่ยงบนท้องทะเลที่อันตราย เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ ภัยจากโจรสลัด รวมทั้งเสี่ยงต่อการจับกุมและรับโทษในต่างแดนหากเกิดการละเมิดน่านน้ำขึ้น แต่เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองแรงงานที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการจ้าง การใช้แรงงาน และการจัดสถานที่และอุปกรณ์ในการทำงาน เพื่อให้ผู้ทำงานมีสุขภาพอนามัยดี มีความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และได้รับค่าตอบแทนตามสมควร รวมถึงให้ความคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล แต่เนื่องจากสภาพการทำงานของแรงงานในงานประมงทะเลแตกต่างจากการใช้แรงงานทั่วไป เพราะผู้ที่ทำงานบนเรือประมงทะเลจะต้องมีคุณลักษณะพิเศษเหมาะสมกับลักษณะของงานกล่าวคือ เป็นงานที่ทำอยู่บนท้องทะเล จะต้องมีการเตรียมพร้อมตลอดเวลา หากมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นจะต้องพร้อมที่จะร่วมทำงาน เพราะอันตรายที่เกิดขึ้นบนเรือมีความสำคัญมากและมีผลกระทบต่อชีวิตของทุกคนบนเรือ แต่แรงงานประมงทะเลได้รับความคุ้มครองเพียงพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 22 ซึ่งบัญญัติว่า “งานเกษตรกรรม งานประมงทะเล งานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล งานที่รับไปทำที่บ้าน งานขนส่ง และงานอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา จะกำหนดในกฎกระทรวงให้มีการคุ้มครองแรงงานกรณีต่างๆ แตกต่างไปจากพระราชบัญญัตินี้ก็ได้” ซึ่งแม้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองกิจการประมงทะเลและพัฒนาเรือมาจนขณะนี้ก็มีกฎกระทรวงว่า

ด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2557 เพื่อคุ้มครองแรงงานประมงทะเลและแก้ไข ปัญหาการค้ำมนุษย์ซึ่งเป็นการสนองนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาล โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ทันทีเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2557 โดยสาระสำคัญของกฎกระทรวง ว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล คือ ห้ามจ้างลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้ความคุ้มครอง ลูกจ้างตั้งแต่ 1 คน ขึ้นไป ในเรือประมงทุกลำให้จัดเวลาพักไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง ในระหว่างการ ทำงาน 24 ชั่วโมง และไม่น้อยกว่า 77 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ให้จัดทำทะเบียนลูกจ้าง เอกสารการจ่าย ค่าจ้างและค่าทำงานในวันหยุดเป็นภาษาไทย ให้ทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือ ให้ลูกจ้างมีการรายงาน ตัวต่อพนักงานตรวจแรงงานปีละครั้ง พร้อมให้จัดสวัสดิการน้ำดื่ม ห้องสุขา และเวชภัณฑ์ แต่ผู้วิจัย ยังพบปัญหาต่างๆ ในการคุ้มครองแรงงานประมง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบกับข้อตกลงแรงงาน ระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ดังนี้

5.1.1 การกำหนดนิยามเวลาทำงานในงานประมงทะเล

กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ.2557 ข้อ 5 กำหนดให้นายจ้างต้อง จัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง ในระยะเวลาการทำงาน 24 ชั่วโมง และไม่น้อยกว่า 77 ชั่วโมง ในระยะเวลาการทำงาน 7 วัน และจัดทำหลักฐานเวลาพักไว้ เพื่อให้พนักงานตรวจแรงงาน ตรวจสอบ ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น นายจ้างอาจให้ลูกจ้างทำงานในเวลาพักได้โดยต้องจัดให้มี เวลาพักชดเชยโดยเร็ว และให้จัดทำหลักฐานเวลาพักไว้ โดยไม่มีกำหนดเวลาทำงานที่แน่นอน และ ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นก็ไม่มีกำหนดเวลาสูงสุดที่ให้ลูกจ้างทำงาน ทำให้ลูกจ้างในงานประมง ทะเล อาจต้องมีชั่วโมงการทำงานยาวนานเฉลี่ยถึง 18 ชั่วโมงต่อวัน ชั่วโมงพักไม่แน่นอน เป็นอัตรา ร้อยละ 37 และชั่วโมงพักน้อยกว่า 5 ชั่วโมง (ภายในเวลา 24 ชั่วโมง) เป็นอัตราร้อยละ 36.6 ซึ่งการ ไม่กำหนดเวลาทำงานประมงเป็นจำนวนแน่นอนทำให้ลูกจ้างได้รับการพักผ่อนน้อยและไม่ได้ พักผ่อนเป็นเวลาต่อเนื่อง 8 ชั่วโมง อันเป็นจำนวนเวลาที่เพียงพอต่อร่างกาย เมื่อร่างกายลูกจ้าง สะสมความอ่อนเพลียเนื่องจากไม่ได้รับการพักผ่อนต่อเนื่องที่เพียงพอเป็นระยะเวลานานย่อมส่งผล ต่อประสิทธิภาพในการทำงานให้นายจ้างและอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ของลูกจ้าง เหตุว่าลักษณะงานของแรงงานประมงทะเลจำเป็นต้องมีร่างกายแข็งแรงมีความพร้อม เชนิคุณคลื่นลม สภาพอากาศ และ ความอ่อนเพลียสะสมนั้นย่อมทำให้ร่างกายของลูกจ้างไม่มีความ พร้อมที่เพียงพอจึงอาจเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงานได้ง่าย

5.1.2 วันหยุดประจำปีในงานประมงทะเล

กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. 2557 ข้อ 12 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมี วันหยุดประจำปีในปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ทั้งนี้ ให้นายจ้างเป็นผู้กำหนดล่วงหน้าหรือกำหนด ตามที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน โดยให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เว้นแต่

ในกรณีที่นายจ้างตกลงจ่ายค่าจ้างในอัตราที่สูงกว่าก็ให้เป็นไปตามข้อตกลงนั้น และถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดประจำปีให้นายจ้างจ่ายค่าทำงานในวันหยุดแก่ลูกจ้างเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าของค่าจ้างนั้น โดยกำหนดวันหยุดเป็นวันหยุดประจำปี 30 วัน เพียงอย่างเดียวไม่มีวันหยุดอย่างอื่น เมื่อเทียบกับงานทั่วไปที่มีวันหยุดประจำปี วันหยุดประจำสัปดาห์ และวันหยุดตามประเพณี รวมแล้วปีหนึ่งมีวันหยุดมากกว่า 30 วัน อย่างมาก ทั้งที่ลักษณะการทำงานของงานประมงทะเลนั้น มีความยากลำบากไม่น้อยกว่างานทั่วไปหรืออาจจะมากกว่า ทั้งต้องอาศัยความแข็งแรง โดยมีความพร้อมของร่างกายอยู่เสมอ แม้ลักษณะงานแรงงานประมงทะเลจะมีอุปสรรคในการกำหนดวันหยุดเอาไว้โดยแน่นอนว่าจะต้องเป็นสัปดาห์ละกี่วัน เดือนละกี่วัน แต่ก็เพียงอุปสรรคต่อการระบุวันหยุดให้แน่นอนโดยไม่ได้เป็นอุปสรรคถึงขนาดกำหนดจำนวนวันหยุดมากกว่า 30 วันไม่ได้

5.1.3 ปัญหาการจัดห้องน้ำห้องส้วมบนเรือประมง

ประเทศไทยมีกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. 2557 ข้อ 16 ให้นายจ้างจัดให้มี ห้องส้วมในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้เหมาะสมกับการทำงานและระยะเวลาการใช้ชีวิตบนเรือ โดยไม่มีการกำหนดความแตกต่างของขนาดเรือ ซึ่งหากวิเคราะห์จากสภาพขนาดของเรือประมงที่แตกต่างกัน ความจำเป็น และความสามารถในการจัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วมบนเรือที่แตกต่างกัน จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงว่าเรือประมงขนาดเล็กโดยสภาพไม่สามารถไปทำประมงในระยะทางไกลจากฝั่งมากนัก โดยใช้เพียงเพื่อดำเนินกิจการชายฝั่งในระยะเวลาไม่นานเป็นแรมเดือน เช่นเรือประมงขนาดใหญ่

5.1.4 ปัญหาเรื่องบทกำหนดโทษ

สำหรับประเทศไทยการคุ้มครองแรงงานทั่วไป มีการกำหนดโทษตามความหนักเบาของความผิด ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 144 ถึงมาตรา 159

การคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. 2557 ไม่มีกำหนดบทกำหนดโทษไว้โดยเฉพาะ โดยหากมีการฝ่าฝืนกฎกระทรวงฯ ฉบับนี้ จะเป็นกรณีฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 22 และใช้บทกำหนดโทษเช่นเดียวกับการคุ้มครองแรงงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 144 ประกอบมาตรา 22 กล่าวคือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยไม่มีความหนักเบา

เมื่อพิจารณาการคุ้มครองแรงงานทั่วไป มีการกำหนดโทษตามความหนักเบาของความผิด ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 144 ถึงมาตรา 159 ซึ่งกำหนดโทษปรับตั้งแต่ไม่เกิน 2,000 บาท ถึงไม่เกิน 200,000 บาท จำคุกตั้งแต่ไม่เกิน 1 เดือน ถึงไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้ง

ปรับ แต่การคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล ซึ่งมีลักษณะการทำงานที่มีความยากลำบาก และเสี่ยงต่ออันตรายมากกว่าการทำงานทั่วไป กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. 2557 กลับไม่มีกำหนดบทกำหนดโทษไว้โดยเฉพาะ โดยหากมีการฝ่าฝืนกฎกระทรวงฯ ฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นการฝ่าฝืนความผิดหนักเบาต่างกันอย่างไรก็จะเป็นกรณีฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 22 และใช้บทกำหนดโทษเช่นเดียวกับการคุ้มครองแรงงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ทั่วไป ในมาตรา 144 คือ โทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เช่น นายจ้างเพียงฝ่าฝืนเรื่องการจัดทำเอกสารเรื่องสัญญาจ้าง ตามข้อ 6 หรือการจัดทำทะเบียนลูกจ้างอันเป็นการฝ่าฝืนเพียงเรื่องการจัดทำเอกสาร นายจ้างรับโทษทางอาญาไม่ต่างจากการที่นายจ้างฝ่าฝืนเรื่องการดำเนินการกรณีเรืออับปาง ลูกจ้างประสบอันตรายเจ็บป่วย หรือเสียชีวิตเนื่องจากการทำงานในข้อ 15 แห่งกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2557 เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้อตกลงแรงงานระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา และกฎหมายคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเลของประเทศไทย พบว่าปัญหาการกำหนดนิยามเวลาทำงาน วันหยุดประจำปี การจัดห้องน้ำ ห้องส้วมบนเรือประมง และบทกำหนดโทษ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

5.2.1 การกำหนดนิยามเวลาทำงานในงานประมงทะเล

หลักกฎหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น พบว่ากำหนดให้มีเวลาทำงานในงานประมงทะเลโดยเฉลี่ย จำนวน 8 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งถ้ามีการคุ้มครองแรงงานประมงทะเลโดยกำหนดเวลาทำงานในงานประมงทะเลให้แน่นอนแล้วจะทำให้แรงงานประมงทะเลมีเวลาพักที่ติดต่อกันเป็นเวลาแน่นอนและเพียงพอต่อร่างกาย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเพื่อความปลอดภัยในการทำงานและสุขภาพของแรงงานประมงควรกำหนดนิยามเวลาทำงานให้ชัดเจน เป็นเวลาจำนวน 8 ชั่วโมงต่อวัน นอกจากนั้น ควรพิจารณากำหนดเพดานชั่วโมงการทำงานสูงสุดต่อวัน เห็นได้จากประเทศญี่ปุ่น นอกจากมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแรงงานประมงโดยแบ่งขนาดของเรือที่ขนาด 30 ตันกรอส โดยเรือที่มีขนาดต่ำกว่า 30 ตันกรอส มี Labor Standards Law (Law No.49 of April 7, 1947) คุ้มครอง แต่ถ้าเรือขนาด ตั้งแต่ 30 ตันกรอสขึ้นไป จะมี Mariners' Law (Law No.100, September 1, 1947) คุ้มครอง ซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดการคุ้มครอง กำหนดเวลาทำงานปกติ 8 ชั่วโมงต่อวัน และ 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เหมือนกันแต่ใน Mariners' Law (Law No.100, September 1, 1947) มีการกำหนดเรื่องกำหนดเวลาทำงานเพิ่มเติมว่าแม้ในกรณีเหตุจำเป็น

ก็ให้ลูกจ้างในแรงงานประมงทำงานสูงสุดได้ไม่เกิน 14 ชั่วโมงต่อวัน และไม่เกิน 72 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งเท่ากับว่าไม่ว่ากรณีจำเป็นเพียงใดลูกจ้างในแรงงานประมงจะมีเวลาพักไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อวัน เพื่อเป็นหลักประกันว่าแรงงานประมงไทยจะได้รับการพักผ่อนที่เพียงพอในแต่ละวัน

5.2.2 วันหยุดประจำปีในงานประมงทะเล

เมื่อพิจารณาแม้กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้กำหนดวันหยุดประจำปีสำหรับแรงงานชาวประมงไว้ แต่องค์การแรงงานระหว่างประเทศกำหนดให้คนงานประจำเรือที่ทำงานต่อเนื่องครบ 1 ปี ย่อมมีสิทธิได้รับวันหยุดประจำปีโดยได้รับค่าจ้างตามระยะเวลาที่กำหนดซึ่งไม่น้อยกว่า 30 วัน ในการทำงาน 1 ปี ถ้าคนประจำเรือทำงานในปีใดไม่ครบ 1 ปี ให้มีสิทธิในวันหยุดพักผ่อนประจำปีตามส่วนของระยะเวลาการทำงานในปีนั้น และประเทศญี่ปุ่น กำหนดว่าลูกจ้างที่ทำงานบนเรือที่มีขนาด 30 ตันกรอส หรือมากกว่าขึ้นไป เมื่อลูกจ้างทำงานต่อเนื่องกันครบ 1 ปี มีสิทธิหยุดประจำปีได้ 15 วัน โดยได้รับค่าจ้าง และถ้าลูกจ้างทำงานกับนายจ้างเดิมมากกว่า 1 ปี ลูกจ้างมีสิทธิหยุดเพิ่มขึ้นอีก 3 วันสำหรับทุกๆ 3 เดือนที่ลูกจ้างทำงาน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรกำหนดให้ลูกจ้างในแรงงานประมงทะเลมีสิทธิหยุดได้มากกว่า 30 วันต่อปีโดยอาจพิจารณาเพิ่มจำนวนวันให้สำหรับลูกจ้างที่ทำงานต่อเนื่องครบ 1 ปีขึ้นไป เพิ่มให้อีก 3 วัน ตามอายุงานทุกๆ 3 เดือน เนื่องจากหากพิจารณาการคุ้มครองแรงงานทั่วไปในเรื่องวันหยุดลูกจ้างจะได้รับสิทธิวันหยุดตามประเพณี ไม่น้อยกว่า 13 วัน วันหยุดประจำสัปดาห์ๆละ ไม่น้อยกว่า 1 วัน และวันหยุดพักผ่อนประจำปีไม่น้อยกว่าปีละ 6 วัน ซึ่งหากคำนวณโดยประมาณปีหนึ่งลูกจ้างในแรงงานทั่วไปจะได้รับสิทธิวันหยุดไม่น้อยกว่าปีละ 67 วัน แต่กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ.2557 ข้อ 12 ให้กำหนดวันหยุดประจำปี เพียงปีละไม่น้อยกว่า 30 วัน เพียงอย่างเดียว จึงเป็นการที่ลูกจ้างในแรงงานประมงทะเลซึ่งมีลักษณะงานที่ยากลำบากกว่าแรงงานทั่วไปแต่กลับได้รับความคุ้มครองในเรื่องวันหยุดน้อยกว่าแรงงานทั่วไป ผู้วิจัยจึงเห็นควรกำหนดวันหยุดประจำปีในแรงงานประมงทะเลเพิ่มขึ้น โดยนอกจากกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีขั้นต่ำ 30 วันแล้ว ให้กำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีเพิ่มขึ้นตามอายุงานของลูกจ้างอันเป็นการกำหนดในลักษณะเดียวกับหลักการคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเลของประเทศญี่ปุ่น

5.2.3 ปัญหาการจัดห้องน้ำห้องส้วมบนเรือประมง

อนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศให้อนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ มาตรา 26 มีผลกับเรือประมงทั้งหมดโดยไม่คำนึงขนาดและประเภท กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ไม่ได้กำหนดในเรื่องเกี่ยวกับการจัดห้องน้ำ ห้องส้วมไว้โดยเฉพาะ แต่ประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดขนาดเรือประมงที่ต้องมีการจัดที่พัก ซึ่งรวมถึงห้องน้ำ ห้องส้วม และสหรัฐอเมริกามีการกำหนดการจัดที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยคำนึงประเภทของเรือ

รวมถึงกำหนดมาตรฐานสุขลักษณะของห้องส้วมที่ให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานชายฝั่งสามารถเข้าตรวจสอบได้ทุกเมื่อ ส่วนสำหรับกฎหมายไทยกำหนดให้จัดห้องน้ำห้องส้วมโดยไม่ได้กำหนดขนาดเรือ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติอย่างยิ่ง เนื่องจากเรือประมงที่มีขนาดเล็ก ขนาดของเรือย่อมเป็นอุปสรรคในการดำเนินการจัดห้องส้วมบนเรือ ทั้งเรือประมงขนาดเล็กโดยสภาพใช้เพียงเพื่อดำเนินกิจการชายฝั่งในระยะเวลาไม่นานเป็นแรมเดือนเช่นเรือประมงขนาดใหญ่ จึงเห็นได้ว่าขนาดของเรือประมงที่แตกต่างกันย่อมเป็นปัจจัยที่ควรคำนึงในการกำหนดให้เรือประมงดำเนินการจัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมที่มีการกำหนดมาตรฐานด้านสุขลักษณะขั้นต่ำที่ชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับประเทศญี่ปุ่น

5.2.4 ปัญหาเรื่องบทกำหนดโทษ

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ มีเพียงมาตรการบังคับทางแพ่ง เช่น กรณีลูกเรือตกค้าง กำหนดให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย แต่ไม่สามารถกำหนดบทลงโทษทางอาญาให้บังคับใช้กับประเทศสมาชิกได้ สำหรับสหรัฐอเมริกา Commercial Fishing Industry Vessel Safety Act of 1988 มาตรา 4507 ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้ใช้บังคับกับแรงงานในงานประมงทะเลด้วย โดยไม่มีการกำหนดโทษในแต่ละความผิดเช่นเดียวกับประเทศไทย ส่วนประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดโทษโดยใช้ขนาดเรือในการแบ่งกำหนดโทษ แม้ประเทศไทยจะกำหนดโทษทางอาญาสอดคล้องกับสหรัฐอเมริกาแต่เนื่องจากระบบกฎหมาย และสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างกันของแต่ละรัฐ สหรัฐอเมริกาจึงกำหนดกฎหมายในลักษณะเป็นเพียงกฎหมายกลาง ซึ่งแตกต่างจากระบบกฎหมายประเทศไทยประกอบกับประเทศไทยกำลังเร่งแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ ซึ่งสหรัฐอเมริกาคือผู้จัดระดับมาตรฐานขั้นต่ำในการจัดการค้ำมนุษย์หรือเทียบร์นั้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นในการดำเนินการลงโทษทางอาญาอย่างจริงจังต่อผู้กระทำผิดต่อแรงงานประมงซึ่งอยู่กลุ่มอาชีพที่มีความเสี่ยงต่อการค้ำมนุษย์เพื่อให้ประเทศไทยได้รับการเลื่อนระดับมาตรฐานขั้นต่ำในการจัดการค้ำมนุษย์ หรือเทียบร์ ให้ดีขึ้นจาก Tier 2 ต่อไป

นอกจากนี้ จากการศึกษาผู้วิจัยยังพบว่าในการคุ้มครองแรงงานประมงทะเลยังมีปัญหาเรื่องค่าชดเชยเมื่อเลิกจ้าง ซึ่งแรงงานประมงทะเลยังไม่ได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสม เนื่องจากการทำงานประมงทะเลเป็นระยะเวลาติดต่อกันเป็นเวลานานสภาพร่างกายย่อมทรุดโทรมไม่น้อยกว่างานทั่วไป แต่เมื่อถูกเลิกจ้างแรงงานทั่วไปกลับมีค่าชดเชยแต่แรงงานในงานประมงทะเลซึ่งลักษณะงานลำบากกว่ากลับไม่ได้รับสิทธิได้ค่าชดเชย ซึ่งผู้วิจัยพบว่าประเทศไทยเคยมีประกาศกระทรวงมหาดไทยพุทธศักราช 2535 กำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการเลิกจ้างและการชดเชย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 11) มาใช้บังคับ ซึ่งกำหนดให้นายจ้างต้อง

จ่ายค่าชดเชยให้กับแรงงานประมงด้วย¹ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพิ่มเติมว่าการเลิกจ้างลูกจ้างในงานประมงทะเลควรให้ความสำคัญคุ้มครองลูกจ้างในการได้รับสิทธิค่าชดเชยไม่น้อยกว่าแรงงานทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไป

---

¹ สร โกร ศรศรี ศิริวรรณ ว่องเกียรติไพศาล วรินทร์ กรานพิกุล และอุมาพร สังฆะเลขา. (2556). *ค้ำมนุษย์ แรงงานในเรือประมงทะเล*. กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์ 1991. หน้า 87.